

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišništvo (administracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah števil. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Izjava levičnjakov in naši nemškutarski poslanci.

Klub levičnjakov ali ministerskih mame-lukov, ki za vsako vlado glasujejo, samo da je Slovanom sovražna, in h katerim spadajo tudi naši Dežmani, Hočevarji in Zupani, ta klub je tudi svet iznenadil z neko programo podobno izjavo, da bi se priporočil za prihodnje volitve. Celo nemški časniki, izvzemši se ve da uradne, se norčujejo iz te izjave, ker se levičnjaki obnašajo v obljubah, kakor neodvisni možje, če je pa treba pokazati se, se podvržejo boljši previdnosti vlade, ktera jim je do poslanških sedežev pripomogla. Oglejmo si to izjavo nekoliko bliže.

Koj iz začetka se pohvalijo, da so neodvisni možje, ki so s pomočjo uradnikov voljeni? Svojo neodvisnost so kazali s tem, da se je njih mnenje navadno „ujemalo“ z mnenjem ministrov. Potem se epravičujejo, zakaj so glasovali za berlinsko pogodbo in okupacijo.

Izjava izreka nadalje mnenje, da „ustavoverna“ stranka še ni preživela se; iz diplomatičnega jezika v navadno slovensščino prestavljeno se pravi to: ni res, da smo mi nepotrebni; kakor smo bili zdaj voljeni in od vsega nemštva podprti, ker smo pomagali tlačiti Slovane, tako naj bo še znanprej; če prav smo od vlade odvisni, vendar smo „ustavoverni“, to je, Slovanom sovražni.

Na dalje pravijo: marsikaj bi se dalo popraviti, pa vse se ne more na enkrat storiti. Potem obetajo, da hočejo skrbeti za boljše gospodarstvo. — Na to bi se jim pač lahko reklo: saj ste imeli šest let časa za to, zakaj vam ljudske potrebe še le v zadnjem trenutku na misel prihajajo? V tem so ti ljudje podobni grešniku, ki se hoče še le na zadnjo uro spokoriti. Taka pokora pa ni vselej dobra, ker jo navadno narekuje strah pred smrtjo, in v tem slučaju strah, da ne bi pri volitvah ploha vlekl.

Potem obetajo, da hočejo češke poslance z veseljem sprejeti, če pridejo v državni zbor, in da hočejo njih terjatve nepristransko pre-t esavati. Kdo bo takim obljubam veroval, če pa dejanja vse drugače govore! Ravno mame-luki od tega kluba levičnjakov so se vselej s pravo renegatsko strastjo upirali vsaki konce-siji ki bi se imela Slovanom privoliti, zato se nam ta njih izjava kaj hinavska dozdeva. Se vé, če bo vlada za nas, potem bodo tudi levičnjaki; drugače pa ne.

Končno svaré pred pesimizmom in menijo, da se nam ne godi tako slabo, kakor mislimo. Se ve da uradnikom, ktere levičnjaki zastopajo, in njim samim se ne godi slabo; reve in bede ljudstva pa ti možje skor nimajo priložnosti opazovati, ker se ne pečajo z ljudstvom ampak se shajajo le pri viših osovah in v pisarnah.

Proti dualizmu nemajo nič in tudi za Madjare nosijo le lepe besede na jeziku.

Priznati se jim mora, da, ker se njim dobro godi, to isto tudi drugim privoščijo, za to se nadejajo, da se bo ves prepir v Avstriji poravnal, in da se bo država iz sedanje bede izkopal. Želeti bi bilo, pa s takimi poslanci se ne bo, kakor so levičnjaki.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 16. maja.

Za volitve, ki se imajo vršiti menda že v kratkem, dela se že povsodi. Nekdanji ustavoverci začeli so zopet zlate gradove obljubavati, kakor pred šestimi leti. Če človek zdaj nemškoliberalne časnike in programe raznih liberalnih klubov bere, se mora kar čuditi, koliko učenosti, koliko dobre volje, koliko navdušenja za ljudsko blagostanje se nahaja pri teh ljudeh. Čudno je pri tem le to, zakaj ti možje, ki so šest let vso oblast v rokah in dosti priložnosti imeli, svoje človekoljubne namene izpeljati, — zakaj ti možje v tem času niso nič storili. Pred šestimi leti so enako, ko zdaj obljubovali vse dobro, ako se zvoijo; kaj so storili, smo videli. „Po njihovem sadu jih boste spoznali.“ Zato je dolžnost slovenskih rodoljubov, da že za časa začno ljudstvo podučevati, in svariti pred sladkimi besedami onih mož, ki nikdar ne morejo nam prijatelji biti, ker niso naše krvi, in ker so večinom odpadniki vere, ali pa vsaj čisto mlačni, zato bodo vse drugodi iskali srečo ljudstva, samo tam ne, kjer je treba, namreč v krščanski veri. Ne dvomimo, da nemški časniki, kojih je žalibog še vedno preveč med Slovenci, že zdaj slabo uplivajo na naše občinstvo, in da jih je mnogo poštenih pa prelahkovernih mož, ki obljubam nemškoliberalcev verujejo. Ta upliv je treba paralizirati.

Mi Slovenci imamo še precej upanja, kajti ljudstvo se vedno bolj zaveda. Vsestranske simpatije, ki se izražajo našemu listu, ker je bil v četrtek naš vrednik enoglasno za nekri-vega spoznan, so nam porok, da je vsaj na Kranjskem neodvisno prebivalstvo že popolnoma zbujeno in da se svoje narodnosti živo zaveda. Naš volilni boj ne bo tako težak, ko pred šestimi leti.

Vnanje države.

Grof Andrassy kot pravi Madjar je sklenil s Turčijo jako čudno pogodbo zastran Bosne. Za sultana bodo še vedno molili po cerkvah. Turški denar ima še zmirom veljavo. V okraju novobazarskem bo še vedno turška vlada. Turški uradniki ostanejo v službi po celi Bosni. Po vsem tem se ne vé, ali je Bosna naša ali turška. Ali je kri naših vojakov zastonj tekla?

Nemčija bo dala Elsass-Lotaringcem nekoliko samouprave.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 14. maja. Dolgo Vam nisem že pisal. Zato hočem zopet prijeto pero, ter vsaj nekaj vrstic sporečiti Vašemu čislannemu listu.

Zaradi različnih opravkov sem potoval pretečene dneve po naši ljubi Gorenjski. Posebno pa sem se mudil v medvodski občini. Občevaje s prostim ljudstvom sem zapazil marsikaj ve-selega — a veliko tudi žalostnega. Radoval sem se videti, da se ljudstvo bolj in bolj zaveda svoje slovenske krvi. Prepričal sem se, da k temu pripomorejo mnogo slovenski časopisi, ki se vsaj tu in tam nahajajo že med prostim ljudstvom; še več pa družba sv. Mohora, koje knjige, smem reči, pridejo skoro da vsaj v vsako drugo hišo po Gorenjskem. Kajti ljudje, ki sami niso vpisani v dobrodelno družbo, si knjige radi pri družih izposojujejo. Rodoljubi, posebno ti za domovino vneta duhovščina slovenska, ne nehajte delovati, ne nehajte razširjati knjig za prosto ljudstvo tako koristne družbe — in še veselše bode zacvela, še lepšega sadu obrodila.

Še več pa neprijetnega, žalostnega najdeš po Gorenjskem. Sploh začenjajo tožiti, da ni denarja, da se davki ne morejo plačevati itd. Res je tako. Ali od kod krivda? So-li morda res samo davki krivi? morda le slabe letine vzrok? (Vsaj lani letina ni bila slaba!) Odgovor mora biti, da ne. Neki rak je naše Gorenjce, ki jih bode do cela razjel in spravil na nič, ako se siloma ne odreže; kajti z lepo ne gre. — Ta rak je, ne morem reči drugače, prekleto žganje. Ljudje so ga jeli piti, da je strah — to pa posebno bliže Ljubljane. Povem samo, kar sem slišal in videl v Medvodah in v Preski.

Nisem dolgo bival v tem kraju, a srečal sem štiri žganja pijane. Videl sem mladenčca 18—20 let starega, kojemu se je na ustih in očeh bralo, da je nesramen žganjar. Pripovedovale so se mi gozovite reči, kaj je žganje že storilo in kaj še dela v okolici. Lani je nek enajst let star fantalin pijan domu pripri-pihavši v Mednem kar izdihnil svojo dušo. Drug pijanec je v Tacnju nagloma v žganjski omotici zapustil svet. Letos si je nekdo na Goričah z žganjem nalit prerezal goitanec, a ko je začutil bolečino, vendar v pravem času še nehal. Zdravnik mu je rano zašil. Umrl ni; — a par dni po ovem neumnem činu je zopet žganja zahteval. Zopet drug še jako mlad človek se je pred kratkem navlekel žganjice. Šel je v papirnico v Medvodah, pijan pal pod kolo, ki ga je strlo tako, da je v kratkem preklinjaje izdihnil svojo dušo.

Premoženje gre v nič. Hiše z enim, dvema „gruntoma“ je žganje zadolžilo tako, da si več ne bodo opomogle. Revščina in uboštvo grozovito napreduje. Pa kje? v hišah, kjer žganjar prebiva. Kaže ti ga navadno že od daleč streha hiše njegove. Take in enake ža-

lostinke je pripovedovala neka spoštovanja vredna oseba.

Pa tudi ni čudo, da se tako godi, ako je istinito, kar se mi je pripovedovalo. Djala je poprej imenovana oseba, da je več „bajt“ po preški fari, v kojih se brez vsacega „patenta“ toči žganje. Kupi se bokal špirta, dodane še enkrat, dvakrat toliko vode — in oštarija je „fix und fertig“ — zvečer so sosede pijani. „Pa zakaj se temu ne brani?“ sem rekel jaz. „Kje je gosposka? kje župan? Zakaj se taki ljudje ne kaznujejo?“

„Gosposka? župan? Glej to-le okno,“ mi odgovori kazaje okno nasproti cerkvenim vratom, „pred kratkem še je župan sam tukaj-le točil žganje, da so pijanci lahko potrjevali faktično, da je žganje vendar-le dobro, akoravno so ravno takrat gospod kaplan oknu nasproti pridigovali, kako je škodljivo.“ Sedaj je bojè to nespodobnost vendar opustil.

„A tako“, sem si mislil, „potem ni čudo, da je brez vspeha ostal klic vrlega duhovna že pred več leti umrlega misijonarja: Žganju slovo, vojsko!“ Gosposka, vlada pomagaj. Ako se žganjariji ne bode stopilo na prste, gorje deželi, gorje ljudstvu! Vse se z davki obklada; zakaj se tudi žganjarju ne naloži več butara? Povsod mora človek gledati, da z nogo ob kak paragraf ne zadene; zakaj se žganjarjem nobena zanjka ne nastavi? Dalje grede sem videl ravno v tej vasi Preski krasen kamnit križ, ki je kraju res v čast in diko. Napis pod lepimi, spodbudljivimi verzi kaže, da ga je postavil „hvaležni sin Nikolaj“ svojemu očetu Janezu Jamniku, Tosniku iz Medvod, ki je na tem kraju meseca februarja nagloma umrl.

Ne morem zamolčati, kar mi je pravil o tem možu, ranjem bogatem Tosniku, moj prijatelj. Bil je bogat; gotovo izmed najbogatših kmetov na Kranjskem. Imel je bojè s svojim sinom vred, ki je bil že drugam oženjen, 24 hiš — ali umrl je nagloma v tuji najrevniši bajti v Preski. Nobenega njegovih domačih ni bilo pri njem. Koga bi to ne pretresnilo? komu ne poklicalo v spomin resnice: da ne skrbimo za ta svet, ampak „za dušo svojo; da ko pride kdaj Gospod, bomo pripravljeni za odhod“ — kakor nam pravi tako lepo križ ranjcemu v spomin postavljen.

Toda pokojni ni bil samo bogat, ampak imel je tudi druge lepe lastnosti. Pred vsem ga je dičila njegova vernost. Vsako jutro ob nedeljah in praznikih, bodi si poleti ali pozimi, grdo ali lepo vreme, je stari mož prišel v cerkev že zjutraj ob petih, da je pred službo božjo celo uro molil. In glej, ravno na takem potu proti hiši božji ga je Gospod poklical k sebi. Bil je priden, trezen, varčen ali ob enem pošten, časih skoraj preveč tenkoven. Vstajal je zgodaj, ob treh zjutraj je bil gotovo že na nogah. Pil ni nikdar čez mero; a tudi drugim ni dal vina, akoravno je imel gostilnico, več nego za potrebo. Pijanica je kar odpravil z besedo: „Danes imaš dosti, drugič pridi, pa boš dobil.“ Zahteval je svoje, kar mu je šlo po pravici, a tudi drugim dal vse do zadnjega vinarja. Tako se je zgodilo, da mu je nekdo prinesel eden krajcer preveč obresti od posojenega denarja. Tosnik to zapazivši, ko je mož že odšel, pošlje kar za njim na dolgo pot svojega hlapca — z jednim krajcarjem! Kdo bi tacega moža ne spoštoval!

Županoval je enajst let, a zato bojè od občine niti najmanjšega plačila ni nikdar zahteval. — Tudi oporoka njegova pokazala je blazega človeka. Zapustil je 10.000 gld. za dobre namene. Med tem revežem v Preski, Sori, Šent-Vidu in Šmartnu pod Šmarno goro

po 1000 gld.; župnikom ravno po teh farah, kjer je imel posestvo, po 800 gld., da molijo za-nj po vsaki službi božji ob nedeljah in praznikih po eden očenaš; ravno tem farnim cerkvam po 200 gld. In vendar so pred nedavnim trdili nekteri ljudje v nekem slovenskem listu, da ni ranjki občini niti za jeden novc še koristil!! Kje je hvaležnost na svetu?

Sin njegov se hoče skazati očetu hvaležnega, tako mi je pripovedoval moj znanec. Zato mu ni le postavil dveh krasnih spominikov, enega v Preski, drugega na pokopališču, ampak sklenil je v blag spomin pokojnemu očetu iz lastnega napraviti preški cerkvi nov križev pot. — A tudi to, je dejal prijatelj, ne najde priznanja. Spominek postaviti očetu so mu hoteli zabraniti občinski možje, češ, mi smo mi, tako, da jih je morala komisija iz Ljubljane pameti učiti; zaradi križevega pota mu pa tudi polena pod noge mečejo. Menda pač ne občini v korist?! — Najžalostnejše pri tem pa je bojè to, da se dajo voditi človeku, ki nikdar ne more pri miru biti, niti družih pri miru pustiti; človeku, kojemu so na njegovo lastno moledovanje že skušali pomagati iz zadrege, kojoj si je s svojim neumnim ravnanjem sam nastavljal — izvolivši ga častnim srenčanom.

Mislim, da mi moj prijatelj ne bode zameril, da sem zoper njegovo voljo razglasil nekatere reči — vsaj je do zadnje pike vse resnično. Čast, komur čast! je bilo moje vodilo.

Iz Celja, 11. maja. Sploh se misli, govori in piše, da so nove volitve za državni zbor pred durmi. Nemci, naj si bodo konservativci ali liberalci, se že na vse kriplje pripravljajo na volilni boj; pri nas Slovencih pa se še malo kaj o pripravah na volitev sliši.

„Slov. Gospodar“ je v svoji zadnji številki izrazil misel, naj bodo naši deželni poslanci voditelji naših prihodnih volitev v državni zbor, s katero se tudi tukaj strinjamo, pod tem pogojem, da ta misel in le samo po tveza, pod kojoj hočejo le nekteri, ki še deželni poslanci niso, vodstev volitev v roke dobiti, in volilnim okrajem morebiti kandidate postaviti, za koje večina volilcev ne mara. — Žalibog! nemčurska liberalna volilna geometrija nam je naše volilne okraje tako zmešala, da nam je le eden, namreč ptujski volilni okraj čisto gotov, če bi se tudi nekdanji „stari“ in „mladi“ med nami med seboj kavšali. Celjski volilni okraj je še tudi precej zanesljiv, ako se pravi kandidat postavi, drugače nas zna tudi v Celji sreča zapustiti. Iz raznih krajev našega volilnega okraja mi dohajajo novice naznanjajoče mi, kakor bi se za tukajšnjega c. kr. okrajnega glavarja g. Haas-a agitiralo, kar se mi celo verjetno dozdeva, posebno če pomislim na razne spletke, vsled kterih je bil v nekterih občinah za častnega občana izvoljen. Če v pošte vzamemo g. Haas-eve javne in tajne zaveze z mnogimi vpljiva polnimi osebami celo duhovskega stanu — moramo resno prevdariti, koga mi bodemo za nasprotnega kandidata postavili.

Kakor slišim, misli naš dosedanji državni poslanec g. dr. Vošnjak na Kranjskem kandidirati, kar se mi jako taktno in modro dozdeva. Če je tudi sedaj med „starimi“ in „mladimi“ mir, hvala Bogu, še vendar osebno sovraštvo mnogih volilcev do gospodov kandidatov od leta 1873 ni prenehalo, sovraštvo, ki je nekatere volilce tako oslepilo, da bodo rajši Bog vedi komu svoje glase dali, kakor pa svojemu nasprotnemu kandidatu od leta 1873. Vsled tega je g. dr. Vošnjak res modro storil, ako sedaj v Celji ne kandidira; — na Kranjskem pa med volilci gotovo osebnih so-

vražnikov nima, ki bi mu sedaj, ko smo se sojediniili, nalašč nasprotovali. Pri nas bo potreba pa čisto novega kandidata postaviti, ki se naj iz naših deželnih poslancev vzame. Ne zdi se mi tedaj modro, da si nekteri mariborški gospodje na vso moč prizadevajo, g. doktorja Vošnjaka pregovoriti, da bi le v Celji zopet kandidiral.

Mariborški volilni okraj je za nas najbolj nevaren; vendar mislim, da ne kaže nemca za kandidata staviti, za Boga! kako bomo pa narodno zavest pri volilcih — ki so cvet — naroda — budili, ako jim o odločivnem času vedno le nemca, ki slovenski ne zná, vsilujemo! Ali se nam ne bo po pravici očitalo, da smo šovinisti? Če s Slovencem tudi ne zmagamo nič ne dé, ker nam eden glas v državnem zboru več — gotovo ne bo do narodnih pravic pomagal, pa bomo vsaj to vedeli, kako moč imamo kaj v mariborskem volilnem okraju. Jako je želeli, da bi se naš centralni volilni odbor v Mariboru letos ne držal tako čudovitne politike kakor lani o priložnosti volitev za deželni zbor, in da bi imenoval to, kar je belo, res tudi belo, in to, kar je črno, tudi črno. Lani je glasilo tega odbora narodu obljubljeno zvestobo g. Schmitta in Šneideršiča do nebes povzdigovalo, — v svoji zadnji številki pa g. Šneideršiča, ki je bil za deželnega poslanca zvoljen narodnim deželnim poslancem ne prišteva več. Vsaki se mora vprašati; kedaj je imel „Sl. Gospodar“ prav, lani ali letos.

Iz Trsta, 12. maja. (Veselica v spomin srebrne poroke Nj. veličanstev), ktera je bila že dvakrat odložena zaradi slabega vremena, vršila se je vendar včeraj na travniku pri sv. Ivanu v dosti neugodnem vremenu. Ob 3½ popoldne, ko je prišel cesarski namestnik baron Pino s svojo gospo, začela se je slavnost s tem, da je vojaška godba svirala cesarsko himno. Govorila sta gg. Iv. Nabrgoj in V. Dolenec, prvi o vdanosti Slovencev do cesarske biše in do Avstrije, drugi zlasti o zaslugah avstrijskih vladarjev za Trst. Toda g. Dolenec je moral svoj govor skrócić, ker so se na nebu kupičili črni oblaki, ki niso nič dobrega obetali. Kmalu potem je začelo deževati in veter je trgal pripravljene krasne transparente, ki so imeli večerno razsvetljavo poveljevat. Vendar se je veselica nadaljevala po programu: cesarskemu namestniku se je poklonil veselični odbor, gđ. učiteljica Ant. Fruga, na čelu deputacije okoliških deklet v narodni obleki, podala mu je po lepem nagovoru krasen šopek za gospo; pevci so peli nekoliko pesem in vmes ste svirali vojaška in mestna godba. Ker je začel dež silno liti, odšel je namestnik in veselica se je pretrgala; ko je pa dež ponehal, spet se je nadaljevala. Veliko smeha je povzročilo telovadno tekmovanje: mnogo jih je palo s trikotnika na spodnje platno, dokler se ni mlademu možu posrečilo, da je prišel do daril in da jih je vse pobral razen golobov, kteri so mu ušli. Na zadnje je bil narodni ples, zvečer pa so električna luč, umetni ognji in splošna razsvetljava sklepala slavnost; škoda, da je dež veliko pokvaril. Vkljub slabemu vremenu se je bilo zbralo dosti ljudstva iz vseh krajev okolice; zastopani so bili tudi zunanji kraji. Gorica, Ipava Kras in Istra in celo Ljubljana ter odlični gospodje so počastili veselico s svojo pričujočnostjo. Ta dan je spet pokazal, da tržaški Slovenci smo zvesti Avstrijci in dobri narodnjaki.

V Trstu, 13. maja. (Odseki in župan.) Zadnjič sem pisal, da bo volitev župana in odsekov pokazala, ktera stranka ima v zboru večino. To se je zdaj zgodilo in ni več dvoma

da je lahonska stranka spet na krmilu. Mestno-deželni odbor in vsi odseki razen enega, ki pa je najmanj važen, imajo lahonske večine. Prvi podpredsednik Fr. Dimmer je središčnik in le drugi dr. Defacis iz desnega kluba. Tudi prejšnji župan dr. d'Angeli je bil spet voljen, toda cesar ga ni potrdil in zato je bila včeraj spet druga volitev, pri kateri je bil izvoljen „progresovec“ dr. Rihard Bazzoni z 28 glasovi, središčnik Fr. Dimmer je dobil 25 glasov. Zato spet na galeriji in po ulicah veliko veliko veselje, katero se je pa spreobrnilo celó v razsajanje tako, da je policija nekatere prenapetneže prijel in zaprla. Bo li cesar novozvoljenega župana, kateri je sicer tudi kot svetovalec nov mož, potrdil? Lahoni so res vstrajni in v tem so vredni vse časti, avstrijska stranka naj bi jih posnemala in se od njih učila! V preziranji slovenskih zastopnikov ste obe stranki edini, to se je pokazalo pri volitvi odsekov, kajti le dva okoliška svetovalca, gg. Nabrgoj in Dejak, bila sta izvoljena vsak v en odsek, druge tri ste obe stranki, vsled kompromisa, prevzeli. Tudi dr. Loser, eden najzmožnejših mož v zboru in v šolskih rečeh strokovnjak, ni bil voljen v noben odsek; v šolskem odseku, ki ima v rokah tudi cerkvene zadeve, sedé odvetniki, zdravniki, uradniki, svečarji, inženirji itd., katerih menda nobeden slovenski ne zna in med njimi so trije ali štirje — judje! Upamo, da se naši slovenski zastopniki ne bodo dali rabiti vladni stranki za orodje glasovanja in da bodo po nasvetu lista „Edinosti“ izstopili iz desnega kluba ter napravili posebno stranko, ker Slovenec bodi uverjen, da

„Tam zánj se drug nihče ne bori,
Oprt je le ná-se, na svoje moči.“

Iz Serajeva * 8. maja. (Napredek, splošna civilizacija, govorjenje o zasedbi Novega Pazara.) Kdor je pred letom videl Sarajevo in sedaj le malo pogleda, začudil se bode velikanskemu napredku, in to v vsakem obziru. Po nekotih ulicah napravljen je lep trotoar, tako, da se ti ni treba več bati, da z zlomljeno nogo dospeš na svoje stanovanje, tudi že lahko brez fenjera (svetilnice, koj izraz vsi rabijo) na večer iz gostilnice domov kreniš. Prižgejo pak svetilnice po ulicah, ko je še dan. Tudi v narodu vidiš dosta napredka. N. pr. za mene popolnem dostojen običaj splošnega tikanja izginjuje polagoma, celo Turci so nas začeli vikati. Izjemno delajo pak vendar v tem slučaju največ ženske, one ne morejo še nikogar vikati. Kar se mode tiče, v tem pak nikakor nečejó zaostati v praznicah odloče hlače in vidiš jih v lepi svilnati obleki iti v cerkev, nekoje popustile so celó „fes“ in hodijo gologlave. Poleg vsega dobrega pak poprijele so se tudi nekaj napačnega in grdega. Počele so nekoje bolj premožne in naobražene nemškutariti in smatrajo to za najlepše, ako morejo v razgovoru kako nemško izreči, akoravno je prepričana, da je niti pravilno izreči ne more. To pak izvira iz tega, ker vsi mislijo, da smo vsi „švabi“, kakor nas vse zovejo, in da se bodo vsi Bošnjaci nemški učiti morali.

Ker ravno o napredku in civilizaciji govorim, omeniti Vam moram tudi, da smo pred nekoliko dnevi dobili živodera, po domače konjederca. Škoda pak, da je tudi pri oddaji tega posla bila gotova kaka protekcija. Došel je človek deželnega jezika nezmožen, in čuje najrajše, ako se v „kulturnem“ ali pak v nekem bolj azijskem jeziku nagovori. Pri vsem tem

pak opravlja svoj posel izvrstno. Polovil nam je že nekaj stotin od kacic štiri tisoč brez gospodarskih psov, in tako bomo kmalo rešeni velikanske pasje nesnage v Sarajevu.

Pred nekaj dnevi došlo je tudi „hrvatsko kazališno društvo“, in upamo, da se bomo, ako Bog da, kmalo v gledališču nekoliko zabavali. Magjarskim bečarskim „čifutom“ in nekotim dunajskim in drugim „kapitalistom“ pač ni po volji, radi bi oni imeli kako berlinsko društvo.

Zasedba Novega Pazara upamo, da se bo kmalo pričela, vse na to kaže. Vojvoda Virtemberški mora se vrniti v Sarajevo, akoravno je dobil odpust za dva mesca, tudi nameravajo še nekaj barak dodelati, in sploh se vse pripravlja. Kako se bode to izvršilo, pač lahko že danes vsakdo reče, ako ima le malo razuma. Sultan je podpisal konvencijo o zasedbi Novega Pazara, podpisal je lansko leto tudi sklep berlinskega kongresa, a sultan ni več gospodar v svoji lastni deželi, sultan je brez moči in narod fanatični govori.

A—č.

Domače novice.

V Ljubljani 17. maja.

(„Slovenčeva“ pravda.) Česar smo se najdali, se je zgodilo, namreč: Porotniki so našega odgovornega vrednika gosp. Haderlapa enoglasno za nekrivega spoznali. Obravnava je bila tajna, toraj moremo posneti le glavne reči in to, kar se je godilo, predno je sodnija razglasila jo za tajno. Pričela se je ob pol desetih dopoldne in za porotnike so bili izbrani gospodje: Franc Souvan ml., Marcel Jentič, Franc Rajakovič, Janez Slapničar, Janez Turk, Janez Sever, Anton Kvas, Franc Bergant, Eduard Kobler, Janko Urbančič, Ant. Žnidaršič in Franc Oranič. Sodnije predsednik je bil gosp. Grčar, prisednika pa gospoda Kočevar in Pesjak. Zatožbo je zagovarjal državnega pravnika namestnik gosp. Grdešič, zatoženca pa gosp. dr. Zarnik. Brž ko se obravnava prične, zahteva državni pravdnik, naj bo tajna, in čeravno se gospoda Haderlap in dr. Zarnik temu ustavljata, sodnija vendar odloči tajnost in poslušalci morajo iti iz sodišča, le trije po zagovorniku dr. Zarniku izbrani zaupni možje ostanejo v sobi in ti so bili: Jak. Aléšovec, Josip Regali in Albin Arko. Potem se je začela obravnava, ktere nadrobnosti pak ne smemo popisovati. Le toliko nam je menda dovoljeno, da je gosp. Haderlap krepko zagovarjal svoj članek „Dajte nam dela.“ Kar naravnost nedosegljiv v svojem govoru pa je bil gosp. dr. Zarnik, njegov govor bil je tak, da kaj tacega še nismo slišali. Če je kaj, kar obžalujemo, je to, da ga ne smemo tiskati. Kdor ga je slišal, moral ga je v srce si zapisati in ga bo pomnil svoje žive dni. Cicero bi mu gotovo roko podal, če bi ga bil slišal. Ni čuđa, da je tudi porotnikom v srce segel tako, da so po prav kratkem posvetovanji odločili se za odgovor na dvojé vprašanj. Prvo je bilo o hudodelstvu, drugo le o pregrešku kalenja javnega miru. In na oboje so gospodje porotniki po svojem načelniku gospodu Janku Urbančiču, grajščaku s Podturna nad Kranjem, enoglasno odgovorili z „ne“. Tako je sodnija morala našega vrednika za nekrivega spoznati. Obravnava je trajala do pol štirih popoldne. Mi bomo o tem predmetu še nekoliko spregovorili.

(Mil. knez in škof) so se v četrtek iz Notranjskega zopet vrnili v Ljubljano.

(Iz občnega zbora katol. rokodelske družbe 4. dne t. m.) Iz poročila predsednikovega smo

izvedeli, da je družba to leto štela 42 rednih in 10 častnih udov. Sprejelo se je med letom 28 novih udov, med temi 11 bivših rokodelskih učencev, ki so šolo za rokodelske učence, katera je tudi letos blizo 70 marljivih učencev štela, vseskozi prav pridno obiskovali. Toda od teh moralo jih je 18 Ljubljano zapustiti, ker dela tukaj dobiti niso mogli. To poslednje pač kaže, na kako slabih nogah rokodelstvo dandanes tudi pri nas stoji. Tudi se je 56 skozi Ljubljano potujočih pomočnikov, udov drugotnih družeb, ki tukaj dela niso mogli dobiti, kolikor je bilo moči, podpiralo. Učilo se je v družbi, kakor prejšnja leta, in sicer: krščanski nauk, računstvo, nekoliko zgodovine in zemljepisja, lepopisje, petje in risanje. Trudili so se z učenjem poleg mnogozasluznega gosp. predsednika in njega vrlo podpirajočega gosp. podpredsednika, zlasti še: Ant. Kržič, nunski katehet, ki je podučeval pomočnike; častiti o. Angelik Hribar, ki je podučeval v petji rokodelske učence; gosp. J. Czermak, ki je z lepim vspehom učil risanje, gospoda Janovski in Trost pa sta učila v drugih razredih računsto. Hvala vsem! Kar se tiče verskih vaj imeli so jih družabniki letos tako, kakor druga leta; vdeležili so se nadalje procesije sv. Rešnjega Telesa dan in na veliko soboto, imeli tudi 27. aprila v spomin 25lelnice poroke cesarjeve, ravno tako tudi 4. majnika kot na dan obletnice skupno sv. mašo v nunski cerkvi. Ker pa se poleg duše tudi za teló skrbeti mora in je slavni oče Kolping hotel, da rokodelske družbe tudi poštena veselost oživlja, storilo se je tudi na to stran, kolikor je bilo mogoče. Imela je družba svojo lepo božično veselico, še posebej za rokodelske učenčike, pri kateri so bili obdarovani, nadalje tudi o pustu primerno zabavo in pa improvizirano veselico na dan obletnice. Take skupne veselice so velicega pomena, kajti one vzajemnosti ter sloga v družbi močno pospešujejo, udom pa prilžnost najejo poštenega razveseljevanja. — V priročni blagajnici se je kazal koncem leta ostanek od 154 gld. 47 kr., tedaj 25 gld. 48 kr. več mimo lani, za kar se je mnogo zahvaliti g. Gerberju, ki marljivo in previdno račune vodi. Sicer ima družba zdaj blizo 1000 gld. skupnega kapitala. — Prečastiti predsednik je pa v zboru omenil tudi to, da prihodnje leto družba doživi svojih 25 let in da bo tu treba obhajati 25 letnico, za kar je treba mislit, že naprej in v ta namen potrebnih novcev nabirati. Obrnil se je toraj do gosp. pokroviteljev in jih prosil naj v ta cilj in konec uže zdaj pridno delovati začnó. Tudi je opomnil gosp. predsednik, kako lepo bi bilo, ako bi naša družba o tej priliki že svojo lastno hišo imeti mogla, kakor jo bo dobila celovška družba, ki jej je uže letos temeljni kamen postavila. Naj bi se tudi pri nas ta blaga misel ne izpustila iz oči! Zato zopet ponavljamo, kar smo zmirom trdili: Daj Bog za sedanji čas toliko potrebni in važni družbi še znanprej in še čemdalje več blagih dobrotnikov in prijateljev, da bi se lepo razcvetati mogla v blagor rokodelskemu stanu! Velika pomoč v to bila bi pa lastna hišica, kakor jih imajo rokodelske družbe drugod. In to Bog pomozil!

„Nov.“

(Valvazorjeve kronike) prišel je ravnokar na svitlo 57. t. j. XIII. knjige 1. snopič, ki obravnava argonavtovo brodardstvo in ilirsko-japidske vojske z macedonskimi kralji. Podob je v tem snopiču osem.

(Nagliči južne železnice) se od 15. t. m. skoz poletni čas vstavljajo v Frohnleithnu, Laškem trgu in Rimskih toplicah.

*) „Slovenca“ Vam redno pošiljamo, dopise prav radi sprejemamo. Vred.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Viljem Gašperin gre za adm. v Planino (Stockendorf), č. g. Jožef Golmajer iz Koprivnika za kaplana v Hinje, č. g. Andrej Šimenec iz Bučke v Št. Rupert, č. g. Pečnik Valentin iz Mengša za adm. v Vranjo Peč, č. g. Miha Lavtižar iz Doline v Prečino, č. g. Vrančič Nace iz Šmarije za adm. v Zagradec, č. g. Jakob Lebar iz Svibna v Čatež, č. g. Anton Lenasi iz Dobrniča v Žužemberk. Č. g. Jožef Jaklič, fajm. v Starem logu, je dobil faro Mokronog. Č. g. Franc Cirer, kaplan v Naklem, je šel začasno v pokoj.

— Koristna vraža. Iz Vipave se nam piše sledeča dogodka. Pred kakimi štiri tedni pride nek krčmar iz Logaca po vino na Slap k gosp. A. F. in ko so vino namerili, gredo k večerji, kakor je pri nas navada. Omenjeni krčmar dá pri durih od hrama dve dolgi in težki verigi za sode na vozu povezati, ali med tem, ko so večerjali, pride tat in jih odnese, ko je krčmar ven prišel po-nje, jih nikjer več ne najde. Se ve, da so precej uganili, da jih je kdo ukradel, krčmarju je bilo sicer težko, vendar verig ni bilo več. Čez kakih deset dni pride g. A. F. na misel, na kako vražo še tam ljudje držé, gre toraj k delavcem in pravi: „jaz bom vedel prej ko preteče deset dni, kdo je verigo ukradel.“ Vsi radovedni prašajo, kako, on pa jim reče: „jaz vem v dolini za nekega možá, ki nekaj dni neke posebne molitve opravlja, seveda proti plačilu, in tatú zacopra, da sam verige nazaj prinese.“ To se po vsi vasi zvé, tat, ker je tudi zvedel, kaj namerava gospod A. F. storiti, dobi strah, in drugi večer prinese ravno tje verige, kjer jih je ukradel. On si misli: „boljše jih ponoči nazaj nesti ko podnevi, da bi me v hiši poznali in potem zasramovali kot tatu.“ Bila je to le vraža, ali vendar je krčmar verige nazaj dobil.

— (Nov moskovski metropolit). Rusija dobi na čelo svoje cerkvene hierarhije jako učenega moža. Z ukazom namreč od 20. aprila je bil imenovan za moskovskega metropolita bivši litavski in vilnanski nadškof Makarij. On spada mej najučeneje duhovne ne samo Rusije, marveč občno-krščanskega sveta. Njegova učena dela prevedena so največ na nemški, francoski jezik itd. Rojen leta 1816 je bil izšolan in izobražen v kievski duhovni akademiji. Stopivši med mnihe nadaljeval je svoje nauke, položil stroge izpite in postal profesor najprej na kievski akademiji za cerkveno historijo, potem na petrogradski akademiji za bogoslovne nauke, kjer je bil izvoljen (1850) za rektorja. Od tó je prišel (1857) na nadškofovski sedež v Gambov, za tem Harkov (1859), najzadnje v Vilao (1868). Književno delovanje Makarijevo je obilno. Leta 1843 je izdal zgodovino kievске duhovne akademije, l. 1846 zgodovino „hristianstva v Rossú do knjaza Vladimira“. To delo je uvodno v glavno delo Makarijevo, namreč v historijo ruske cerkve, ktere prva knjiga je izšla l. 1857, in pretečenega leta deveta, ktera obsega zgodovino litavske metropolije. Kar sta Karamzim in Solovjev za državno, to je Makarij za cerkvene zgodovino Rusije. S tem delom se more on postaviti na stran Ugbelli-u v Italiji (Italia sacra), S. Marthe-u v Franciji (Gallia christiana), Hansiz-u v Nemčiji (Germania sacra) in Furlati-u (Iliricum sacrum); samo ker se je Makarij, sostavljajoč svoje veliko delo, poslužil s napredkom historiografije. To glavno delo, ktero še ni dokončano, popolnuje drugo: „Istorija ruskoga raskola“ (1855). Ko je predaval

bogoslovne nauke, sestavil je (zložil) Makarij in izdal „vzvedenie v pravoslavnoje bogoslovje“ (1847), potem glavno delo te vrste „pravoslavnoje dogmatičeskoe bogoslovje“ (1851); nazadnje „rukovodstvo k izučeniju pravoslavnago dogmatičeskago bogoslovija“. Te tri dela rabijo v Rusiji v duhovnih akademijah, ter so glavni vir tujcu, iz katerega se je mogoče seznaniti z dogmatiko pravoslavne ruske cerkve. Zaradi tega so tudi prevedena v francoski in nemški jezik. Ali tudi na drugi način podpira Makarij poduk, posebno bogoslovni v Rusiji. Ko je leta 1869 kievská duhovna akademija obhajala jubilej: položi Makarij 25.000 rubljev, kterih obresti se morajo (1375 rubljev) vpo- trebiti za obdarovanje (darila) najboljih del bogoslovne ruske književnosti. Določi na dalje vsako leto 1000 rubljev za najboljše učne bogoslovne knjige v Rusiji. Ustanovi mnogo ští- pendij za bogoslovce itd. Učena dela so pripravila Makariju, da je postal pravi ud (član) c. akademije znanosti v Petrogradu itd. a cela Rusija se te dni veseli, ker bode prvi cerkveni prestol zasedel tako učeni duhoven in tako darežljiv rodoljub. Ker bodočnost Rusije v mnogem zavisi o prerobenji njene cerkve in izobraženji njenega duhovstva ima razloga temu veselju.

Umrli so:

Od 9. do 14. maja: Anton Bezovičarjev mrtvo rojeno dete. Mihael Hribar, fiak. o. 1 l., za davico. Peter Zdešar, gostač 62 l., vsled pljučnice. Janez Juliana, mest. revež 60 l., vsled prehlajenja. Janez Justin, jetnik 45 l., za spridenimi jetrami. Rudolf Miklavce, kupč. o. 9 m., za vodenico. Anton Presl, mes. s. 18 l., za jetiko. Ignacij Grabek, ur. o. 3 m. za vnetico možg. mre- nice. Katarina Potočnik, del. ž. 45 l., za vtriplj. možg. Polona Hoffmann, služ. ž. 41 l., za jetiko. Neža Jazbec, del. 42 l., in Jurij Primož, v po- silni del. 18 l., za jetiko. Janez Malnar, del. 45 l., za vtriplj. srea. Marija Pučnik, pošt. of. h. 4 m., za vnetico sapnika. Katra Verdir, šivilja 53 l., za pljučnico. Helena Erlach, del. 32 l., za božjastjo. Rozalija Adam, del. 26 l., za jetiko. Miha Bla- žič, gostač 47 l., za sprid. možg. Jurij Grum, del. 32 l., za gnojenjem. Franc Schwarz, 57 l., za vnetico trebuha. Franz Schweiger, del. o. 2 l., za kozami. Terezija Gorenc, mitn. ž. 40 l., za vodenico.

Telegrafične denarne cene 16. maja.

Papirna renta 67.20 — Sreberna renta 67.85 — Zlata renta 80.05 — 1860letno državno posojilo 125.50 Bankine akcije 841 — Kreditne akcije 261.80 — London 117.35 — — Cea. kr. eskini 5.54. — 20-frankov 9.36

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, kterim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem- mestu		V Kranji		V Sodra- žici		V Mari- boru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	6	50	7	—	7	—	7	50	6	30	5	80	5	—	7	—	6	90
(mernik)	2	—	2	15	2	15	2	30	1	94	1	78	1	80	2	25	2	22
Reži (hektoliter)	4	23	4	88	5	20	—	—	4	30	3	90	4	50	5	—	4	10
(mernik)	1	30	1	50	1	60	—	—	1	32	1	20	1	38	1	54	1	38
Ječmena (hektoliter)	4	6	3	10	4	55	4	55	4	10	3	75	5	40	4	30	4	20
(mernik)	1	28	1	5	1	40	1	40	1	25	1	15	1	55	1	32	1	28
Ajde (hektoliter)	4	23	4	22	4	55	5	76	4	30	3	18	4	17	4	78	4	20
(mernik)	1	30	1	30	1	40	1	76	1	32	1	17	1	26	1	85	1	54
Prosa (hektoliter)	4	55	4	10	4	70	5	84	4	20	3	70	7	80	4	46	5	—
(mernik)	1	40	1	25	1	50	1	78	1	28	1	14	2	40	1	36	1	54
Turšice (hektoliter)	4	40	3	75	4	55	4	95	3	90	3	80	6	60	4	—	3	70
(mernik)	1	35	1	15	1	40	1	50	1	20	1	17	2	53	1	22	1	20
Ovsa (hektoliter)	2	76	2	42	2	76	3	26	2	50	2	80	3	25	3	—	3	—
(mernik)	—	90	—	70	1	—	1	—	—	77	—	80	1	—	—	92	—	29

Čitalnična restavracija.

Vdano podpisani se zahvaljuje dozdajnim svojim p. n. gostom, za mnogobrojno obiskovanje njegove gostilne pri Virantu (Sternwarte), ktero je imel enajst let v najemu.

Vsem tem, kakor tudi p. n. slavnemu občinstvu in osobito prečastiti duhovščini naznanjam, da sem z današnjim dnevom odprl restavracijo v ljubljanski čitalnici.

Tu se bode dobivalo dobro in ceno kosilo in večerja, izvrstno dolensko in viselsko vino, pravi kraški teran in Kozlerjevo carsko pivo.

Na novo opravljeni vrt, kakor tudi keglische, je sl. občinstvu na razpolaganje.

Prevzel je tudi kavarno v gorenjih prostorih čitalničnih.

Za mnogobrojno obiskovanje svoje go- stilne prosi z vsem spoštovanjem

(2)

Valentin Grčar,

gostilničar.

V Ljubljani, 14. maja 1879.

Unija krojačev

na kongresnem trgu štev. 7 v hiši banke „Slovenije“,

priporoča se p. n. občinstvu in posebno čast. duhovščini za izdelovanje

obleke za gospode,

ter obeta jako fino delo, najmodernejšo fačono in cenó računanje.

Veliko vsakovrstnega blaga je zmirom v zalogi.

(3)

M. Lentsche jun.,

prodajalnica specerijskega in ma- terijalnega blaga,

(Preširnov trg tik železnega mostu)

priporoča svojo veliko zalogo barv za sobne malarje in mastilce, kakor tudi čopiče (pinzelne) vsake velikosti, fin firmož, vlažno laneno olje po najnižji ceni.

Špecerijsko blago

se dobiva na drobno in debelo po najugodnejših pogojih.